

Přednáška 11: Japonsko-čínské vztahy na prahu 21. století: Krize důvěry a selhání elit

Koncept „důvěry“ v mezinárodních vztazích

- příklad Maghribských obchodníků
- období *kinsei* – fungování obchodnických sdružení *kabunakama* v 18. století v J
- liberální teorie MV : Andrew H. Kydd (2007), *Trust and mistrust in international relations*
vs. Aaron M Hoffman (2002), *A conceptualization of trust in international relations*

Čínsko-japonské vztahy - historický exkurz

- J a Č – dnes nejmocnější aktéři v Asii
- J – Č vztahy v historii jednoznačně a přehledně strukturovány

Současnost – od přelomu století

- nová situace → oblasti vzájemné rivality = zdroje potenciálního napětí:
 - a) hospodářská oblast
 - b) zájmy obou zemí na Korejském poloostrově
 - c) posilování vazeb ČLR-Taiwan (přes 70% taiwan.FDI do ČLR, 10% prac.sil Taiwanu v ČLR,
 - d) vojenská oblast
- soupeření obou zemí o pozici regionálního lídra – nová dilemata a nové hrozby
- selhání elit - nesměřují k posílení vzájemné důvěry

Zdroje rostoucí nedůvěry ve vzájemných vztazích

- proaktivní kolektivní sebeobrana
- formování protičínské „koalice“ ve východní Asii
- zpolitizování historie → rezonance nevyřešených historických událostí v Č-J vztazích

Veřejné mínění – převaha emocí nad rozumem

- podstatné zhoršení pozitivních nálad veřejnosti v obou zemích
 - J: dramatická změna tradičně pozitivního obrazu Číny – v 80. letech (před masakrem 1989) 75% Japonců pozitivní vztah k Č, 2005 – jen 23 %, 2014 – zcela pozitivně jen 3%.
 - Č: BBC World Service Poll (2014): zcela pozitivně vidí J jen 5% Číňanů, negativně 90%.

Příčiny nejen ve výše uvedených vzájemných výpadech, ale též v selhání elit.

Selhání elit

- historický vhled Japonsko
- od 50. let: žádné oficiální schůzky na nejvyšší úrovni → těžiště v neoficiálních stycích
- 1972 Čou En-laj- Tanaka Kakuei (normalizace vztahů), 1984 Chu Jao-pang - Nakasone
- od 90. let: slábnutí pročínské kliky, klesá počet intelektuálů znalých Japonska, konec Sino-japonských osobních „sítí“
- od 2006: rozvoj občanské diplomacie